

ENTREVISTA

JAUME BARTUMEU Amb una àmplia trajectòria, ha estat ministre amb Òscar Ribas (1990-1992) conseller general en sis legislatures i cap de Govern entre 2009 i 2011

L'EQUILIBRI ENTRE TERRITORI I NACIÓ NECESSITA ADAPTACIONS

Es podria concebre l'evolució del país en aquests 25 anys sense Constitució?

La Constitució era més que necessària i per això la vam treballar, la vam defensar i la vam aconseguir. L'evolució dels últims anys, i sobretot des del 2007-2008 fins avui, ens demostra que sense la Carta Magna, avui dia estaríem en una situació molt complicada.

En quin sentit?

Sense la Constitució, Andorra no hauria aguantat diverses embranzides internacionals, com la qüestió de la llista negra de paradisos fiscals, el fet d'haver homologat l'activitat financera, d'anar cap a la transparència, de començar amb l'intercanvi d'informació fiscal a la demanda l'any 2009... o la gestió de la crisi d'una entitat financera el 2015, sense l'acord monetari que vam negociar el 2010 i que es va signar el 2011 amb la UE, tampoc s'hauria suportat. I evidentment sense la Constitució no es podien negociar aquestes qüestions, perquè calia passar per la via constitucional i ser un Estat reconegut per la comunitat internacional.

Com a conseller el 1994, amb parlamentaris de Nova Democràcia.

SENSE LA CARTA MAGNA ESTARÍEM EN UNA SITUACIÓ MOLT COMPLICADA

La reforma del 1981 hauria pogut desembocar en una Constitució?

Si es mira en perspectiva històrica, crec que no. En primer lloc perquè els coprínceps no

estaven per la labor. I jo diria que les forces polítiques andorranes estàvem també en una fase massa incipient per poder plantejar un debat com el que es va plantejar a partir del 1990, amb la crisi de Govern.

Quins factors van propiciar el procés constituent?

En primer lloc, una confluència dels dos coprínceps. Durant anys es deia, i s'ha deixat asentat com un principi, que el Copríncep episcopal Joan Mar-

tí volia avançar en el procés, i que en canvi als coprínceps francesos successius els havia costat d'entrar en aquesta dinàmica. Però el que és indiscutible és que a partir del 1986 el Copríncep Mitterrand decideix empenyer en aquesta direcció. I el 1990 això ja queda absolutament demostrat, quan després d'una dissolució sobtada, el nou Consell General es declara constituent. Això, 10 anys abans no era políticament possible.

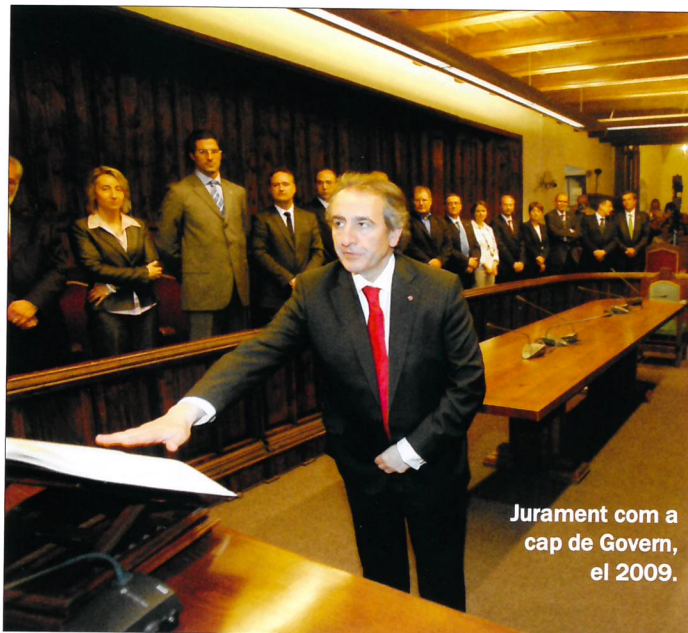

Hi havia prou consens?

Més que un consens, hi havia un acord polític, una coincidència de voluntats al Consell General. Els uns i els altres ens adonàvem que no podíem continuar amb un sistema institucional en el qual el Consell no fos realment un legislatiu, i en el qual el consell executiu que encara no tenia el títol de Govern, no fos realment un govern. Això era un sentiment que finalment es va convertir en una voluntat dels 28 consellers generals.

I el consens va ser difícil d'assolir?

Sí, perquè la política va vinculada a opcions no tan sols econòmiques i socials, sinó també territorials, i pel pes històric de les parròquies, hi havia consellers generals que frenaven el canvi de llei electoral. Aquest va ser un dels problemes essencials.

Jurament com a
cap de Govern,
el 2009.

Com a socialdemòcrata, li sap greu que no s'hagi avançat prou en determinades qüestions socials?

És evident que hi ha hagut una clara continuïtat en unes

polítiques de tall liberal, i ara l'actualitat ens demostra que el fet de no haver volgut legislar el desenvolupament d'un dret recollit a la Constitució, com el dels treballadors a de-

EL COPRINCIPAT NO
HA D'INTERFERIR EN LA
NOSTRA CAPACITAT
LEGISLATIVA

fensar els seus interessos per la via d'una vaga, està creant dificultats serioses.

I pel que fa al model territorial?

En aquests 25 anys s'ha vist que l'esquema institucional, que continuo defensant, d'equilibri entre el territori i la nació, és a dir el conjunt de l'Estad, necessita adaptacions. No voler veure que la qüestió de la delimitació de competències s'ha de tractar primer

a fons, i segon, amb acord polític general i no amb visió electoralista i forçant la màquina d'una majoria absoluta, genera i generarà molts problemes.

Caldria doncs una reforma constitucional per resoldre aquesta qüestió?

Sí, perquè voler introduir determinats canvis sense fer-ho en clau constitucional és un suïcidi institucional. Sota una dissimulada voluntat centralista s'ha dit que es feia una llei que afavoria els comuns, quan el que fa és retallar competències. Els comuns no han de ser menystinguts, però s'ha de mantenir un ordre i un concert, perquè estem entrant en una dinàmica que farà difícil poder mantenir les vuit administracions de l'Estat.

Vostè s'ha mostrat favorable a legislar sobre qüestions

sensibles, com és la despenalització de l'avortament.

He defensat, i continuo defensant, la despenalització de l'avortament en determinats supòsits. I de la mateixa manera

que estic a favor d'això, estic totalment en contra de la hipocresia institucional que representa el fet que, com que la Seguretat Social assumeix abonar una prestació per a la

interrupció de l'embaràs fora de les nostres fronteres, aquí hàgim de callar tots, i enmig d'un gran cinisme, dir que no passa res.

La qüestió, en tot cas, és difícil de resoldre per la mateixa estructura del Copríncipat.

Defenso aquesta estructura, defenso el paper dels coprínceps, però el paper institucional dels coprínceps, i la Constitució diu que els coprínceps arbitren i moderen el funcionament de les institucions. He dit en seu parlamentària, i ho mantinc, que el dia que els coprínceps, sigui el del sud, sigui el del nord, pretenguin interferir en la capacitat legislativa del Consell, ens haurem de plantejar un debat sobre el seu paper.

Quina és la solució?

La sortida està a la mateixa Constitució: si un Copríncep

LA NEGOCIACIÓ AMB EUROPA ESTÀ MOLT MAL ENFOCADA

considera que hi ha una llei que no correspon als seus plantejaments, hi ha la possibilitat que aquesta llei tiri endavant. I no estic dient que vulgui modificar l'esquema constitucional, però no estic disposat a transformar el model constitucional i tornar 25 anys enrere, quan els coprínceps tenien dret de veto sobre l'activitat legislativa.

La Constitució també ha permès el desplegament del marc impositiu.

Aquest nou model, que la Constitució permetia, que nosaltres vam defensar i del qual els que ara governen no en volien ni sentir a parlar, era necessari i indispensable. A més, la Carta Magna també diu clarament que tothom ha de contribuir. El que passa és que a alguns els costava d'acceptar-ho. I de la mateixa manera que no hem de tenir vuit administracions que se solapen, és evident que els progressistes volem que hi

hagi uns serveis públics en base a la capacitat econòmica que es derivi dels impostos. El seu desenvolupament era necessari, el volíem, podríem discutir sobre el fet que s'han fet massa exempcions en determinats textos impositius, però això es pot resoldre.

En relació al nou marc fiscal, s'ha desenvolupat l'obertura econòmica i la inversió estrangera. Com ho valora?

Des del meu punt de vista, ha estat un estrepitós fracàs. El Govern va fer repetides proclamacions d'estadístiques positives, però el resultat dis-

sortadament no ha estat el que esperàvem, per falta de seguretat jurídica, no per falta d'atractivitat del país. I la seguretat jurídica demana que el marc impositiu sigui clar, homologable, i que hi hagi unes perspectives de consolidació del model que no facin estar els empresaris que vulguin venir a invertir al país en una situació d'instabilitat.

El procés d'acostament a Europa es porta correctament?

El problema és que la negociació està molt mal enfocada. Es fan moltes fotografies, es proposen pactes que no es compleixen... Això hauria de

ser una qüestió d'Estat, i des del 2015 cap aquí no se'n ha donat informació, per tant es pot dir que allò del pacte d'Estat era una broma. Però ara estem en una situació dramàtica per al país, i darrere de la qüestió del tabac hi ha la lliure circulació de persones, de serveis i d'empreses. Els que defensem l'acord l'hem de poder explicar, i per poder-lo explicar des de l'oposició hem de tenir informació. Un vestit a mida ja sabem que no ens el faran, però no hauríem d'estar en la situació que se'ns digui: "aquest és l'acord i aquí hi ha el lloc per a la firma".

Després del trencament amb el PS va ser un dels fundadors d'SDP.

